

Kvalitetsutveckling av digitala trepårtssamtal i svensk yrkeslärarutbildning

(Quality development of digital dialogues
in Swedish vocational teacher education)

Michael Walkert

Karlstads universitet, Sverige (michael.walkert@kau.se)

Abstract

This article describes the developmental work of feedback for students during their practicum periods at the vocational teacher education programme at Karlstad University. The vocational teacher education programme is based on distance studies which implies that the students can be spread all over the country. Although the students participate in some campus meetings, the university teachers are not able to visit students during their practicum periods of the programme. A digital conference tool, Adobe Connect, is therefore used for communication with the students and their supervisors in practicum. This article describes the developmental work of using the digital conference tool, which includes a filmed sequence of the student's teaching. The filmed sequences are later shared and discussed in a group of fellow students and a teacher. The article also describes how a model inspired by the research-based Plato manual of discussing these teaching sequences is taking form. The intention of using this model is to proceed towards a joint research-based approach among the colleagues, and in this way improve the feedback to students regarding teaching strategies and instruction.

Keywords: digital dialogues, teacher training practice, teaching strategies, scientific basis, Protocol for Language Arts Teaching Observations (PLATO)

Inledning

Under 2000-talet har antalet distansstudenter vid Karlstads universitet ökat och Yrkeslärarprogrammet är en av de utbildningar som ges på distans. Som en del i utbildningen genomför yrkeslärarstudenterna fyra perioder med verksamhetsförlagd utbildning (VFU), den del av lärarutbildningen som genomförs på en skola, på sammanlagt 30 högskolepoäng (hp). I den verksamhetsförlagda utbildningen ingår VFU-besök. Då utbildningen ges på distans, finns det en stor geografisk spridning på var studenterna befinner sig. Denna stora spridning medför att det inte är praktiskt möjligt att genomföra fysiska VFU-besök hos samtliga studenter. Utifrån dessa förutsättningar infördes därför 2013 ett digitalt trepartssamtal som alternativ till de fysiska VFU-besöken. De digitala trepartssamtalen och VFU-besöken genomförs under den tredje kursen av utbildningens totalt sex kurser och är en del i synliggörandet av studenternas professionsutveckling. De som deltar i trepartssamtalet är student, studentens handledare under den verksamhetsförlagda utbildningen, vilken benämns som lokal lärarutbildare (LLU), och lärarutbildare på universitetet. Utgångspunkten för trepartssamtalet är en pedagogisk lektionsplanering och en inspelad undervisningssekvens¹ som studenten lämnar in före samtalet. För de studenter som får ett fysiskt VFU-besök är utgångspunkten den lektion som genomförs i samband med besöket. Även om studenten genomför sitt trepartssamtal i samband med ett fysiskt VFU-besök spelas det in en undervisningssekvens då den används även i andra delar av utbildningen.

Sedan starten av det nyinrättade Yrkeslärarprogrammet 2011 har utformningen och genomförandet av samt innehållet i de digitala trepartssamtalen förändrats. Från början fanns ingen tydlig struktur på trepartssamtalen och lärarutbildarna på universitetet hade inget gemensamt upplägg att utgå ifrån eller förhålla sig till. Utgångspunkten och fokus i trepartssamtalen kunde istället vara studenternas allmänna bemötande och ett övergripande agerande i klassrummet. Idag ligger fokus på lärandemålen som är kopplade till den aktuella VFU-kursen, studenternas inspelade undervisningssekvens och deras professionsutveckling. Detta förutsätter dock att de relativt abstrakta och teoretiskt grundade lärandemålen kan kopplas till konkreta situationer i klassrummet och beskrivas av den lokala lärarutbildaren på ett sätt som hjälper studenten att se hur undervisningen kan utvecklas.

För detta ändamål har vi tagit utgångspunkt i element² från en forskningsbaserad observationsmanual som används för videobaserad klassrumsforskning om framgångsrika undervisningsstrategier. Observationsmanualen går under namnet PLATO (Protocol for Language Arts Teaching Observations) och används som ett verktyg för systematisk analys av lärares undervisning och är utformad för att fungera på olika läroplaner och undervisningsmetoder. Syftet med

det här utvecklingsprojektet är att pröva att använda en forskningsbaserad observationsmanual för att stärka och utveckla återkopplingen till studenterna på deras VFU inom ramen för de digitala trepartssamtalen på Yrkeslärarprogrammet vid Karlstads universitet.

Skälet för att väja just PLATO-manualen i utvecklingen av de digitala trepartssamtalen är att det riktar uppmärksamheten specifikt mot undervisningens kvalitet och har ett ämnesövergripande pedagogiskt fokus. Att rikta uppmärksamheten mot samma delar i undervisningen leder också till att det sedan går att göra likartade observationer fast i olika undervisningskontexter. Förhoppningen är att kunna utveckla ett gemensamt synsätt hos lärarutbildare på universitetet, lokala lärarutbildare och studenterna på hur undervisning kan observeras. Med detta verktyg ges också en möjlighet att göra den verksamhetsförlagda delen av utbildningen mer forskningsbaserad. På så sätt kommer innehållet i trepartssamtalen att få en tydlig forskningsförankring på ett sätt som det inte har idag.

I denna artikel beskrivs utvecklingsarbetet med de digitala trepartssamtalen på Yrkeslärarprogrammet vid Karlstads universitet.

Stärkt vetenskaplig grund

Forskningsförankring i utbildningen

Skollagens första kapitel, femte paragrafen, slår fast att undervisningen i skolan skall vila på vetenskap och beprövad erfarenhet (SFS 2010:800). Just avsaknaden av koppling mellan skola, utbildning och vetenskap är något som ofta lyfts fram i olika sammanhang. Ryve, Hemmi och Kornhall (2016) understryker att undervisningen i olika ämnen är det mest centrala som pågår i skolan men den forskning som bedrivits på detta område har blivit styvmoderligt behandlad. Den forskning som bedrivits har ofta legat långt ifrån just undervisningen som är skolans centrala uppdrag. Carlsson (2016) poängterar att trepartssamtalet ur ett utbildningsvetenskapligt perspektiv är ett utforskat område. Gustavsson (2008) pekar på att perspektivet vetenskaplig grund inom utbildningen historiskt sett först uppfattats som något perifert och föreskrivande, till att idag ha stärkts och betraktas som integrerat i yrkets verksamhet.

Hegender (2010) belyser hur lärarutbildningens teoretiska och praktiska delar inte befruktar varandra och Wall och Broberg (2013) konstaterar i relation till trepartssamtal på lärarutbildningen att de forskningsgrundade kunskaperna lyser med sin frånvaro. Dessa resultat är mycket relevanta för lärarutbildningen. Lärarutbildningen behöver fokusera på att ge studenterna kunskaper om hur man undervisar och att utbilda studenterna till sin blivande profession (Ryve m.fl., 2016). Undervisningen är en komplex verksamhet där en skicklig lärare inte bara har kunskap om vad det skall undervisas om, utan även om hur elever lär sig. Lärarstudenterna har under sin utbildning i liten utsträckning fått kunskap om

olika undervisningsverktyg och vad de har för effekt. Gustavsson (2008) är inne på samma linje när hon skriver att lärarutbildningen behöver stödjas med vetenskapliga verktyg. Redan tidigt i sin lärarutbildning behöver lärarstudenterna komma i kontakt med och förstå forskningen som ett naturligt fenomen inom yrkespraktiken, och det vetenskapliga förhållningssättets bidrag till att förhålla sig till och förstå en yrkespraktik (Gustavsson, 2008).

Trepartssamtal

Trepartssamtalet är ett sätt för lärarutbildningen att lyfta fram vilka kunskaper som är viktiga för en lärare och det är där yrkets kunskap och yrkets professionalisering tar sin början (Carlsson, 2016). Ett trepartssamtal med föregående lektionsobservation är ett verktyg i lärarutbildningen som kan underlätta kunskapsutvecklingen för alla tre inblandade parter – lärarstudenten, den lokala lärarutbildaren och universitetsläraren (Mtika, Robson & Fitzpatrick, 2014).

Carlsson (2016) beskriver den verksamhetsförlagda utbildningen som ett gränsöverskridande möte mellan akademi och yrke. Lärarutbildningens högskoleförlagda respektive verksamhetsförlagda delar gör att studenten utbildas i två olika kontexter. I den högskoleförlagda delen av lärarutbildningen lär sig studenten teorier om undervisning och hur teorier kan användas i undervisningen.

2012 genomfördes ett projekt på Karlstads universitet med syftet att undersöka möjligheter och hinder vid genomförandet av trepartssamtal med utgångspunkt i videosekvenser från studenters verksamhetsförlagda utbildning inom skola och förskola (Wall & Broberg, 2013). En rekommendation som föreslogs av projektgruppen var att uppgiften att filma delar av sin VFU borde vara obligatorisk. En slutsats var också att en sådan filminspelning skulle behöva kompletteras med en text som beskriver i vilket sammanhang undervisningen sker och vilka mål undervisningen är planerat utifrån.

I Gustavssons studie (2008), som refererades till ovan, konstateras att lärarstudenter upplever att den återkoppling de får utav den lokala lärarutbildaren inte är systematisk och ofta endast tar upp vardagliga situationer utan koppling till teoretiska resonemang. En risk som finns när återkopplingen inte är systematisk och saknar koppling till teori är att studenterna oreflekterat kopierar den lokala lärarutbildarens undervisning. Även Ottesen (2006) diskuterar hur studenterna i sin verksamhetsförlagda del av utbildningen riskerar att enbart ta över lärares erfarenhetsgrundade kunskaper.

Gustavssons (2008) studie visar också att den goda yrkespraktiken och den professionella läraren inte är synliga i studenternas samtal under utbildningen och att studenterna istället verkar ställa andra frågor än vad utbildningen ger svar på. En annan iakttagelse som görs är att det saknas en kommunikativ praktik där yrkesspråket uppmärksammas och kan utgöra verktyg i relationen mellan blivande lärare och lärare under VFU. Teori och forskning visar sig vara en peri-

fer praktik för lärare. Att identifiera klassrumspraktiker i form av effektiv undervisning och sedan ta med detta till lärarutbildningen och till fortbildning för redan verksamma lärare skulle öka kvaliteten för alla elever (Grossman, Loeb, Cohen & Wyckoff, 2013).

Trepartssamtal vid Karlstads universitet

Under tredje terminen på Yrkeslärarprogrammet, i kurserna Verksamhetsförlagd utbildning I och II, medverkar studenterna i ett digitalt trepartssamtal. Trepartssamtalet är ett strukturerat samtal mellan student, lärarutbildare från universitetet och lokal lärarutbildare med studentens professionsutveckling utifrån lärandemålen i fokus.

Syftet med det digitala trepartssamtalet

Syftet med det digitala trepartssamtalet är att studenten med stöd av sina lärarutbildare ska reflektera över sin praktik och professionsutveckling. I samtalet bidrar lärarutbildarna till att synliggöra studentens progression mot de lärandemål som finns i den aktuella VFU-kursen. På så sätt skall de digitala trepartssamtalen öka och säkerställa kvaliteten på utbildningen. Via trepartssamtalen synliggörs studenternas utvecklingsområden och vilket utvecklingsbehov som finns för att nå lärandemålen. Samtalen syftar även till att identifiera och få strategier för hur de kan arbeta vidare med de utvecklingsområden som framkommer under samtalen.

Trepartssamtalet blir även ett tillfälle att följa upp hur handledningen mellan student och lokal lärarutbildare gått till, samtidigt som det är ett sätt att etablera en kontakt med och stärka samarbetet mellan universitetet och den aktuella VFU-skolan. Det är också ett sätt att förstärka den lokala lärarutbildarens roll som handledare.

Innehållet i de digitala trepartssamtalen

Inför trepartssamtalet förbereder sig studenterna genom att fylla i en pedagogisk planering och filma en undervisningssekvens som studenterna själv planerat för och ansvarar för. Studenterna fyller också i en självvärdering av sin utveckling i förhållande till lärandemålen. Innehållet i studenternas självvärdering utgår från den sammanfattning som studenten, lokal lärarutbildare och lärarutbildaren på universitetet kommer fram till utifrån hur långt studenten kommit i sin utveckling mot lärandemålet och vilket det viktigaste utvecklingsområdet i relation till lärandemålet är. När studentens utvecklingsområden synliggjorts noterar även studenten vilket stöd som behövs för att gå vidare, vilka strategier och metoder som behövs för detta.

Under trepartssamtalet beskriver och problematiserar studenten den på förhand inspelade undervisningssekvensen och planeringen i relation till skolans styrdokument. Beskrivningen och problematiseringen är även kopplade till aktuellt ämne och kurs och diskuteras också ur ett ämnesdidaktiskt perspektiv. Universitetets lärarutbildare och den lokala lärarutbildaren antar ett konstruktivt förhållningssätt till studentens undervisningssekvens med fokus på den innehållsliga kvaliteten i undervisningen.

Exempel på frågeställningar som används när studenten ska beskriva och problematisera den innehållsliga kvaliteten i sin undervisning och utifrån den inspelade undervisningssekvensen är: kan du identifiera någonting som gick som du hade planerat – ge konkreta exempel. Kan du identifiera något som inte gick som planerat – hur märkte du det? Om du skulle genomföra samma moment igen vad skulle du behålla och vilka alternativa upplägg finns det?

Innehållsligt har de digitala trepartssamtalen således inslag av både formativ och summativ bedömning. De formativa inslagen syftar till att lyfta fram studentens styrkor, utvecklingsområden och hur den resterande delen av VFU-perioden kan användas för att studenten skall uppnå de aktuella lärandemålen. De summativa inslagen består av en avstämning av huruvida studenten under den återstående delen av VFU-perioden kommer att uppnå lärandemålen.

Motiv för de digitala trepartssamtalen

Ett av motiven för att genomföra digitala trepartssamtal på Yrkeslärarprogrammet är att sätta fokus på kvaliteten i undervisningen. För studenternas del så finns det ett mervärde i att få en rättssäkrare bedömning där både lärarutbildaren på universitetet och den lokala lärarutbildaren på VFU-skolan stämmer av och förhåller sig till den aktuella kursens lärandemål. Det digitala trepartssamtalet är också ett lärtillfälle och en möjlighet att skapa samsyn mellan den lokala lärarutbildaren och lärarutbildare på universitetet när det gäller hur man ser på lärandemålen. Ett annat motiv för trepartssamtalen är att studenten skall få syn på sina utvecklingsområden när det gäller att planera, leda och genomföra undervisning.

Utveckling av trepartssamtalen

Behovet av att utveckla trepartssamtalen med hjälp av ett instrument som skulle kunna hjälpa lokala lärarutbildare, studenter och lärarutbildare på universitetet att tolka det som sker i undervisningen, har vuxit fram utifrån tidigare erfarenheter och efter gemensamma reflektioner. Tanken och idén var att det tänkta instrumentet skulle kunna bidra till att lokala lärarutbildare och lärarutbildare på universitetet skulle kunna identifiera framgångsrika undervisningsstrategier och med utgångspunkt i dessa kunna ge råd om vad som behöver utvecklas i studenternas undervisning. Studenterna och de lokala lärarutbildarna har idag många olika idéer om hur och vad man kan planera och undervisa, men det instrument

vi efterfrågade skulle kunna ge en handfast ram för hur detta kan göras och vara förankrat i aktuell forskning om undervisning och lärande. I samband med att en forskargrupp vid Karlstads universitet fick medel för att genomföra en första studie inom ramen för försöksverksamhet med praktikinrä forskning, ULF.

Protocol for Language Arts Teaching Observations - PLATO

Valet av instrument för att utveckla undervisningen blev därmed PLATO-manualen (Grossman m.fl., 2013). PLATO-manualen utvecklades ursprungligen av forskare vid Stanford University för att studera sambandet mellan lärarens klassrumspraktik och elevernas lärande. Tanken var också att studera hur lärarens klassrumspraktik på olika sätt påverkar elevernas lärande. Metoden går ut på att systematiskt observera undervisning som sedan kodas på variabler ifrån tidigare forskning som antas vara avgörande för elevers lärande.

PLATO-manualen har för avsikt att fånga fyra olika domäner av undervisningen. Dessa fyra domäner rymmer i sin tur två eller flera underliggande element och totalt innehåller manualen 12 olika element. De fyra övergripande domänerna i PLATO-manualen är *Instructional scaffolding* - stöttning i undervisningen, *Disciplinary demand* - ämnesrelaterade utmaningar, *Representations and use of content* - representation och användning av ämnesinnehåll och *Classroom environment* - klassrumsmiljön.

När PLATO-manualen används vid observation av lektioner kodas varje underliggande element på en fyrgradig skala som går ifrån *low-end* där poängen 1 eller 2 delas ut, till *high-end* där poängen som utdelas ligger på 3 eller 4. Tabell 1 visar PLATO-elementen.

En bidragande orsak till att valet av instrument för att utveckla undervisningen och trepartssamtalen på Yrkeslärarprogrammet föll på PLATO-manualen är att det förnärvarande vid Karlstads universitet bedrivs ett forskningsprojekt som går under namnet Linking Instruction and Student Achievement (LISA). LISA-projektet handlar om att undersöka relationen mellan lärares arbete i klassrummet och resultat i form av elevers kunskapsutveckling över tid. Ett av projektets syften är att identifiera strategier och undervisningsmönster som har särskild betydelse för elevers lärande. För att kartlägga undervisningsmönster används PLATO-manualen. Projektet finansieras av bland andra Vetenskapsrådet och NordForsk.

Tabell 1. PLATO-elementen.

Domain	Element
Instructional scaffolding	Modeling/ Use of Models focuses on the degree to which a teacher visibly enacts strategies, skills, and processes targeted in the lesson to guide students' work before or while they complete the task.
	Strategy Use and Instruction measures the teacher's ability to teach strategies that can be used flexibly and independently.
	Feedback focuses on the quality of feedback provided in response to student application of skills, concepts, or strategies.
Disciplinary demand	Accommodations for Language Learning focuses on the range of strategies and supports that a teacher might use to make a lesson accessible to non-native English speakers.
	Intellectual Challenge focuses on the intellectual rigor of the activities in which students engage.
	Classroom Discourse reflects the opportunity for and quality of student conversations with the teacher and among peers.
Representations and use of content	Text-Based Instruction focuses on how grounded instruction is in a variety of texts/problems as well as the degree to which students are asked to generate their own texts/problems.
	Representation of Content captures the richness, accuracy, and clarity of the teacher's explanations and examples.
	Connections to Prior Knowledge measures the extent to which new material is connected to students' previous academic knowledge.
Classroom environment	Purpose focuses on the expressed clarity of learning objectives, both in the short and long term.
	Behavior Management focuses on the degree to which behavior management facilitates academic work.
	Time Management focuses on how well-paced and efficient tasks and transitions are in the classroom.

Källa: Grossman (2015).

Tanken med att lyfta in PLATO-manualen i vårt arbete med trepartssamtal är att den skall ge vägledning för studenterna i deras arbete med utvecklingen av sin undervisningspraktik. Av de 12 olika variabler/element som PLATO-manualen består utav har vi valt ut tre kärnområden som relaterar till de lärandemål som

är kopplat till den VFU som studenterna genomför. De tre elementen är *Purpose* – mål/syfte, *Feedback* – återkoppling och *Connection to prior knowledge* – koppling till tidigare kunskap och undervisning.

När vi använder elementet *Purpose* ligger fokus på att fånga både lektionens sammanhang i relation till ett kommunicerat mål och hur lektionen kan sättas in i ett större sammanhang. Ett annat syfte är att undersöka om de lektionsspecifika målen är kopplade till strukturen på själva lektionen och om klassrumsaktiviteterna är relevanta för att möta det/de lärandemål som läraren formulerat. Elementet fokuserar också på huruvida lektionens uttalade syfte/mål är kopplat till styrdokumentet för kursen och om detta sedan återspeglas i lektionens innehåll. *Purpose* syftar även till att urskilja om det övergripande målet är kopplade till framtida relevans och syftar till att motivera elevernas engagemang i uppgiften. För att få omdömen på *high-end* på detta element, förutsätter det att det finns ett tydligt kommunicerat, specifikt lärandemål som är kopplat till utvecklingen av färdigheter inom ämnet.

Nästa element som valts ut ifrån PLATO-manualen är *Feedback* vilket handlar om kvaliteten på den återkoppling som lärare ger på elevers prestationer. Det kan till exempel handla om återkoppling på elevernas färdigheter och förmågor liksom på begrepp och de strategier som de använder. Feedback innefattar även de kommentarer lärarstudenterna ger som berör kvaliteten på elevernas arbete liksom förslag till hur de kan utveckla denna kvalitet. Elementet spänner ifrån *high-end*, där läraren fångar upp feedback som hjälper eleverna att förstå kvaliteten och hur de kan utveckla kvaliteten på sina arbeten genom att belysa grundläggande komponenter i uppgiften, till *low-end* där återkopplingen är vag och inte relaterar till det arbete som eleverna håller på med eller rent utav förvirrande eller vilseledande. I de fall som läraren inte ger någon återkoppling alls till eleverna, blir även det ett omdöme som hamnar på *low-end*.

Det sista elementet som valts ut är *Connection to prior knowledge*. Här är fokus på i vilken utsträckning innehållet i lektionen är kopplat till det eleverna gjort tidigare. Forskning visar att när lärare presenterar nytt material för eleverna och samtidigt kopplar detta till elevernas tidigare kunskaper och lärande så utvecklar eleverna en djupare förståelse och kan även göra egna kopplingar (Grossman mfl, 2013). För att få ett högt omdöme som ligger på *high-end* på detta element, behöver det finnas kopplingar till elevernas tidigare kunskaper och tidigare undervisning vid flera tillfällen samt att kopplingen mellan det som gjorts tidigare och det nya innehållet är tydligt. Om det inte finns någon koppling till tidigare lektioner eller undervisning eller att kopplingen är ytlig och otydlig så blir det ett omdöme på *low-end*.

Idag används PLATO-manualen i första hand för att systematiskt observera och analysera undervisning men forskargrupper håller också på att prova dess möjlighet som professionellt utvecklingsverktyg för att stödja lärarnas använd-

ning av forskningsbaserade undervisningsmetoder. PLATO-manualen är utformad att fungera på en mängd olika läroplaner och undervisningsmetoder (Grossman mfl, 2013).

Anledningen till att vi funnit det viktigt att använda delar av PLATO-manualen i de digitala trepartssamtalen kan sammanfattas med följande. Vi ser det som viktigt att hitta former för ett gemensamt fokus riktat mot studenternas undervisning. Ett gemensamt fokus på samma delar i undervisningen leder också till att det sedan går att göra likartade observationer, fast i olika undervisningskontexter. Vår förhoppning är att kunna utveckla ett gemensamt synsätt på hur undervisning kan observeras. Vi tror också att tillämpningen av verktyget ger lärarstudenterna strategier för klassrumsforskning i exempelvis framtida aktionsforskning. Med detta verktyg får vi också en möjlighet att göra den verksamhetsförlagda delen utbildningen mer forskningsbaserad.

Lägesbeskrivning

Arbetet med utvecklingen av de digitala trepartssamtalen på Yrkeslärarprogrammet har under vårterminen 2018 innefattat att ett tiotal av lärarutbildarna på Karlstads universitet fått en introduktion i hur PLATO-manualen är uppbyggd och kan användas. Introduktionen genomfördes i form av en workshop där lärarutbildarna först fick en teoretisk övergripande orientering om PLATO-manualens utformning och en mer ingående genomgång av två utvalda element som vi har för avsikt att lyfta in som en del i de digitala trepartssamtalen. De två element som valts ut ifrån PLATO-manualen är *Purpose* (syfte/mål) och *Feedback* (återkoppling). Dessa element har en tydlig koppling till lärandemålen för de VFU-kurser på Yrkeslärarprogrammet som studenterna läser och där de digitala trepartssamtalen genomförs.

Under den andra delen av workshopen fick lärarutbildarna på universitetet träna på att koda undervisningssekvenser ifrån PLATOs utbildningsmaterial. Ett av syftena med introduktionen av PLATO-manualen är att skapa ett gemensamt didaktiskt fokus på hur återkoppling kan ges på ett mer likvärdigt sätt till studenterna i samband med genomförandet av de digitala trepartssamtalen. Med utgångspunkt i de inspelade undervisningssekvenser som studenterna skickar in, skapas på så sätt en samsyn som fokuserar på vissa specifika aspekter i studenternas undervisningspraktik istället för en mer generell och övergripande återkoppling.

Nästa steg, efter att lärarutbildarna på universitetet nu fått en introduktion av PLATO-manualen och övat på att koda undervisningssekvenser, blir att använda de utvalda delarna i feedbacken till studenterna under de digitala trepartssamtalen utifrån VFU-kursernas lärandemål. Lärarutbildarna på universitetet har nu för avsikt att lyfta in och förtydliga dessa element i de digitala trepartssamtalen

som genomförs. Tanken är att arbetet med tillämpningen av detta, så att det kommer studenterna och de lokala lärarutbildarna till del, sker under kommande termin.

Slutnoter

¹ Instruktioner till detta – se bilaga 1.

² Med element syftar vi på enskilda variabler som studeras i PLATO-manualen (Grossman m.fl., 2013). Element är den vedertagna engelska termen för variabler som förekommer i manualen.

Om författaren

Michael Walkert är universitetsadjunkt i Pedagogiskt arbete vid Institutionen för pedagogiska studier på Karlstads universitet. Under nio terminer har han varit kursledare för den verksamhetsförlagda utbildningen 1 och 2 på den Kompletterande pedagogiska utbildningen (KPU) och Yrkeslärarprogrammet. Michael har en bakgrund som gymnasielärare och har även en mångårig erfarenhet utav den verksamhetsförlagda delen av utbildningen både i arbetet som gymnasielärare och på universitetet. Utöver arbetet på lärarutbildningen är Michael involverad i två pågående forskningsprojekt kopplat till lärares undervisning och elevers lärande. Under flera år har han arbetat med att utveckla och kvalitetssäkra innehållet och upplägget på den verksamhetsförlagda utbildningen på lärarutbildningen.

Referenser

- Carlsson, D. (2016). *Vad är religionslärarkunskap? En diskursanalys av trepartssamtal i lärarutbildningen*. Gothenburg Studies in Educational Sciences nr. 394. Doktorsavhandling. Göteborg: Göteborgs universitet.
- Grossman, P. (2015). *Protocol for Language Arts Teaching Observations (PLATO 5.0)*. Palo Alto, Stanford: Center to Support Excellence in Teaching (CSET), Stanford University.
- Grossman, P., Loeb, S., Cohen, J. & Wyckoff, J. (2013). Measure for measure: The relationship between measures of instructional practice in middle school English language arts and teachers' value-added scores. *American Journal of Education*. 119(3), 445–470.
- Gustavsson, S. (2008). *Motstånd och mening: Innebörden i blivande lärares seminarie-samtal*. Gothenburg Studies in Educational Sciences nr. 266. Doktorsavhandling. Göteborg: Göteborgs universitet.
- Hegander, H. (2010). *Mellan akademi och profession: Hur lärarkunskap formuleras och bedöms i verksamhetsförlagd utbildning*. Linköping Studies in Pedagogic Practices No 12. Doktorsavhandling. Linköping: Linköpings universitet.
- Mtika, P., Robson, D. & Fitzpatrick, R. (2014). Joint observation of student teaching and related tripartite dialogue during field experience: Partner perspectives. *Teaching and Teacher Education*, 39, 66–76.
- Ottesen, E. (2006). *Talk in practice: Analysing student teachers' and mentors' discourse in internship*. Oslo: Faculty of Education, Universitetet i Oslo.
- Ryve, A., Hemmi, K. & Kornhall, P. (2016) *Skola på vetenskaplig grund*. Stockholm: Natur och kultur.
- Rönneman, K. (Red.). (2004). *Aktionsforskning i praktiken: Erfarenheter och reflektioner*. Lund: Studentlitteratur.
- SFS 2010:800. *Skollagen*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.
- Wall, P. & Broberg, Y. (2013). *VFU och video*. Rapport till lärarutbildningskansliet. Karlstad: Karlstads universitet.

Bilaga 1

Ur studiehandledningen för Yrkeslärarprogrammet HT18

Uppgift VFU1/VFU2: Trepårtssamtal inkl. pedagogisk planering

Syftet med *trepårtssamtalet* är att synliggöra progressionen för din professionsutveckling och skapa kontakt mellan KAU och VFU-skolorna. Under samtalet redogör du för den egna professionsutvecklingen och identifierar vidare behov av utveckling (LM8). Trepårtssamtalet är en del av lärprocessen och är obligatoriskt att genomföra under VFU1 **eller** VFU2.

Genom att skapa en *pedagogisk planering* inför samtalet övar du på att planera, genomföra, beskriva och reflektera över viss undervisning med utgångspunkt i skolans styrdokument och teoretiskt förankrat i ämneskunskap och ämnesdidaktik (LM5 och LM7). Den pedagogiska planeringen har du chans att revidera efter samtalet och den bedöms med U/G/VG.

Trepårtssamtalet genomförs digitalt via Zoom **eller** genom ett VFU-besök på skolan. Denna uppgift gäller även för dig som bara läser en av delkurserna denna termin.

Digitalt trepårtssamtal via Zoom:

Ett digitalt trepårtssamtal sker mellan dig, din LLU och lärare på KAU via Zoom som är ett webbaserat verktyg för konferenser över nätet. Mer information om Zoom finns i Canvas. **Inför samtalet** lämnar du in en inspelad undervisningssekvens (10 min.) samt en pedagogisk planering för filmad lektion som uppgift i Canvas. **Efter samtalet** lämnar du in ett protokoll (enligt instruktion nedan) från samtalet i Canvas.

Trepårtssamtal vid besök:

Lärare från KAU närvarar under en lektion som du har planerat och håller i. Därefter genomförs trepårtssamtalet utifrån samma instruktion som för det digitala samtalet. **Inför samtalet** lämnar du in en pedagogisk planering som uppgift i Canvas. Du ska också göra en filminspelning av en undervisningssekvens men behöver inte lämna in den inför samtalet, utan tar med den till närträff 3 (VFU2) då alla studenter ska visa och diskutera sina filmer i mindre grupper. **Efter samtalet** lämnar du in ett protokoll (enligt instruktion nedan) från samtalet i Canvas.

När genomförs trepårtssamtalet?

Trepårtssamtalet genomförs någon gång mellan vecka 40 och 50. Du och din

LLU behöver avsätta **en timme** till trepartssamtalet (samt lektionstid vid besök). **OBS!** Filmen och den pedagogiska planeringen måste finnas tillgängliga i Canvas för universitetsläraren **senast en vecka före** trepartssamtalet.

Inför trepartssamtalet:

1. **Boka i förväg in en tid** via mejl/Canvas för trepartssamtal efter att du har stämt av med din LLU. Vilken lärare du ska boka tid med ser du i Canvas. Var ute i god tid för att ha möjlighet att välja mellan olika tider.
2. Välj en lektion som ska bilda utgångspunkt för trepartssamtalet. Gör en **pedagogisk planering** till denna lektion genom att fylla i mallen för **pedagogisk planering**. Den pedagogiska planeringen syftar till att sätta in lektionen, som läraren från universitetet ska ta del av, i ett sammanhang. Den syftar också till att du ska ges möjlighet att reflektera över din egen lektion utifrån ett större perspektiv och visa förståelse för hur planering för undervisning tar sin utgångspunkt i Skolverkets styrdokument.
3. **Lämna in** den pedagogiska planeringen senast en vecka före trepartssamtalet (uppgift i Canvas).
4. **Filma** genomförandet av din planerade lektion. Se till att inledningen av lektionen inkluderas och spela in totalt 10 minuter. Klippet behöver inte bestå av ren "föreläsning" men ska visa dig i en undervisningssituation.
5. **Inför digitalt trepartssamtal:** lämna in filmen i Canvas (Uppgifter) senast en vecka före det digitala trepartssamtalet. Använd med fördel **Canvas-appen** för att enkelt överföra filmen till Canvas. Vid problem med inlämningen: ladda upp filmen i Google drive och klistra in länken i ett Word-dokument, som lämnas in i Canvas. Kontakta IT-supporten om inget av detta fungerar.
Gå i förväg in i det Zoom-rum som hör till den lärare du ska ha samtal med. Testkör ljud och bild i god tid innan. Guide för Zoom finns i Canvas.
6. **Inför trepartssamtal genom besök:** spara din film inför närträff 3, men lämna inte in i Canvas. Gör upp om tid och plats för möte med KAU-läraren på din skola.
7. **Gör en självvärdering** utifrån samtliga aktuella lärandemål för pågående VFU-kurs (VFU1 före nt2, VFU2 efter nt2). Du ska använda materialet "Självvärdering inför trepartssamtal" som ligger i Canvas i mappen "Uppgifter".
8. **Be din LLU göra en värdering** av din professionsutveckling utifrån lärandemålen (med fokus på de som LLU ska bedöma).
9. **Diskutera din självvärdering** med din LLU. Jämför. Ta fram styrkor och utvecklingsområden och lyft ett antal prioriterade områden (utifrån lärandemålen) inför trepartssamtalet.

Under trepartssamtalet (c:a en timme):

- Samtal om din planering och undervisning utifrån inskickad filmsekvens och pedagogisk planering.
- Samtal om din progression utifrån lärandemålen
- Samtal om VFU-placeringen (hur VFU-dagarna är organiserade för dig med avseende på undervisningens omfattning, rutiner för handledning utifrån lärandemålen och din delaktighet i skolans verksamhet.)

Efter trepartssamtalet:

- Sammanfattning av dina styrkor och utvecklingsområden. Du dokumenterar i *Protokoll för trepartssamtal* (sist i självvärderingsmaterialet). Protokollet skrivs ut och undertecknas av lokal lärarutbildare och dig. Du **lämnar in en scannad version** av *Protokoll för trepartssamtal* (sista sidan) i "Uppgifter" i Canvas senast söndag 16/12
- Den pedagogiska planeringen kan efter samtalet, om du vill, revideras och lämnas in på nytt, senast söndag 16/12.
- Spara den filmade sekvensen, som återkommer under närträff 3 och behandlas i grupp.